

Socialdepartementet

Vår referens/dnr:

85/2017/CBK

s.sf@regeringskansliet.se,
s.registrator@regeringskansliet.se

Er referens/dnr:

S2017/02900/SF

2017-08-07

Remissvar

Karensavdrag – en mer rättvis självrisk

Svenskt Näringsliv har beretts möjlighet att yttra sig över promemorian Karensavdrag – en mer rättvis självrisk (Ds 2017:18).

- Svenskt Näringsliv *tillstyrker* förslaget om att ersätta nuvarande karensdag med ett karensavdrag i sjuklönelagen. Karensavdrag innebär en högre grad av försäkringsmässighet genom minskad möjlighet för den försäkrade att disponera sin självrisk.
- Svenskt Näringsliv anser att det är en nödvändig förutsättning för karensavdrag att det ska finnas möjlighet att i kollektivavtal närmare ange hur sjuklön och avdrag ska beräknas. En anpassning utifrån den individuella situationen är av särskilt stor betydelse i branscher med varierande och oregelbundna arbetstider. Denna möjlighet bör ytterligare förtydligas i 2 § sjuklönelagen.
- Svenskt Näringsliv *tillstyrker* förslaget om att karensavdrag inte ska göras då den försäkrade vid tio tillfällen de senaste tolv månaderna fått avdrag från sjuklönen, under förutsättning att arbetsgivaren inte åläggs betalningsansvar för sådant skydd. Istället bör sjukförsäkringen bära denna kostnad.

Allmänna synpunkter

Svenskt Näringsliv anser att det är angeläget att sjukförsäkringen uppfyller högt ställda krav på förutsebarhet, rättssäkerhet och administrativ effektivitet. En generös sjukförsäkring behöver en tillämpning och regelverk med tydliga, förutsebara och försäkringsmässiga kriterier. Att sjukförsäkringen tillämpas rättssäkert och likformigt är en förutsättning för dess legitimitet. För försäkringsmässighet krävs en effektiv självrisk i försäkringen som inte kan påverkas av den försäkrade.

Karensavdrag istället för karensdag

Svenskt Näringsliv *tillstyrker* förslaget om att ersätta nuvarande karensdag med ett karensavdrag i sjuklönelagen, eftersom ett karensavdrag innebär en högre grad av försäkringsmässighet genom minskad möjlighet för den försäkrade att disponera sin självrisk.

När karensdagen infördes 1993 var avsikten att den skulle ge en självrisk för den försäkrade som var lika för alla. Regeringen avsåg att följa tillämpningen och tillse att så blev fallet. Redan tidigt visade det sig att många försäkrade, i motsats till avsikten med självrisk, minimerade karensdagen genom att uppge arbetsoförmåga till följd av sjukdom kort före arbetsdagens slut. På detta sätt har självrisken - karensdagen - kunnat disponeras och minimeras av den försäkrade på ett sätt som aldrig varit avsett.

Svenskt Näringsliv, och tidigare även SAF, har därför under mycket lång tid föreslagit en förändring av karensdagsreglerna. Med föreliggande förslag - som i huvudsak är likalydande med remitterade och remissbehandlade förslag från 2004 och 2015 – så vill Svenskt Näringsliv återigen påtala vikten av en självrisk i form av att karensavdrag som tillämpas lika för alla försäkrade och på sådant sätt uppfyller krav om rättssäkerhet, rättvisa och förutsägbarhet. Ska syftet med en självrisk uppnås är det väsentligt att den försäkrade inte har möjligheter att påverka självriskens storlek, vilket i sin tur innebär att risken för att den försäkrade anpassar sitt beteende efter försäkringens konstruktion kan reduceras högst betydligt – problematiken kring så kallad moral hazard.

Svenskt Näringsliv vill i detta sammanhang påtala att förslaget om karensavdrag för vissa företag kan komma att innebära en kännbart ökad administration, inte minst för de mindre företag som saknar löneadministrativa stödsystem. Även för företag i branscher där oregelbundna arbetstider är vanligt förekommande, exempelvis då arbetstiden varierar från en vecka till en annan, kommer förslaget innebära ökad administration. Detta gäller även för situationer där sysselsättningsgraden tillfälligt utökas eller vid återkommande anställning enskilda dagar.

För företag i branscher där arbetstid i hög utsträckning förläggs koncentrerat med långa arbetspass kommer förslaget, som promemorian visar, innebära ökade kostnader. Vid oregelbundna arbetstider kommer karensavdraget variera beroende på den individuella situationen, vilket innebär ett mindre förutsägbart karensavdrag. Förslaget om karensavdrag förutsätter därför att variationer i anställningsvillkor mellan olika branscher och avtalsområden ska kunna beaktas genom kollektivavtal.

Kollektivavtal och närmare beräkning av sjuklön

Med hänsyn till variationer i anställningsvillkor mellan olika arbetsplatser, avtalsområden och branscher förutsätter konstruktionen med karensavdrag möjlighet att via kollektivavtal fastställa den närmare beräkningen av sjuklörens storlek och karensavdraget. Svenskt Näringsliv anser att en nödvändig förutsättning för övergång till karensavdrag är att det kan anpassas efter den individuella situationen, för ökad förutsebarhet och administrativ enkelhet. Svenskt Näringsliv anser att detta ytterligare bör tydliggöras genom att 2 § andra styckets andra mening sjuklönelagen har följande lydelse: *"Den närmare beräkningen av sjuklönens storlek enligt 6 § första stycket och karensavdraget enligt andra stycket samma paragraf får också bestämmas på det sättet"*, i likhet med vad den parlamentariska socialförsäkringsutredningen föreslog i sitt slutbetänkande (SOU 2015:21).

Beräkning av sjuklön och sjukavdrag enligt förslaget bygger på schablonmässig beräkning av den anställdes genomsnittliga veckoinkomst. Inom branscher där det är vanligt att sysselsättningsgraden regelbundet ändras, t.ex. för arbetstagare som går in och vikarierar för frånvarande kollega eller där mertidstimmar tillkommer vid behov, innebär förslaget ökade admi-

nistrativa krav. För att underlätta administrationen och öka förutsebarheten förutsätts att sådana återkommande ändringar ingår i den genomsnittliga veckoarbetstiden som beräkningen bygger på.

För att underlätta och förenkla tillämpningen av ett karensavdrag vill Svenskt Näringsliv påtala behovet av stöd för de arbetsgivare, främst mindre arbetsgivare, som saknar kollektivavtal och löneadministrativa stödsystem. Företag som inte genom kollektivavtal ges möjlighet att utforma karensavdrag på ett sätt som är anpassat till den individuella situationen och förutsättningar i branschen, kan komma att behöva stöd för att praktiskt kunna tillämpa det föreslagna karensavdraget. Regeringen bör därför ge en myndighet, förslagsvis Försäkringskassan, i uppdrag att tillhandahålla råd, stöd och verktyg avseende beräkning av sjuklön och karensavdrag för dessa arbetsgivare.

Karensavdrag vid återkommande sjukfrånvaro

Kommitténs förslag innebär även att karensavdrag inte ska göras om den försäkrade vid tio tillfällen fått avdrag från sjuklönen de senaste tolv månaderna. Regeln finns för att skydda den försäkrade som är frånvarande från arbetet på grund av arbetsoförmåga vid omfattande frånvaro, det vill säga vid fler än tio tillfällen under en tolv månadersperiod. Svenskt Näringsliv vill återigen påtala att regeln inte bör straffa arbetsgivare genom att ålägga denne betalningsansvar för det fall att den försäkrades sjukfrånvarotillfällen överstiger tio. Kostnaden för sjuklön motsvarande den första sjukdagen bör i dessa fall istället bäras av sjukförsäkringen, efter anmälan av arbetsgivaren.

Övriga frågor

Svenskt Näringsliv vill i sammanhanget även påtala behoven av att förtydliga i vilka situationer en ny sjukperiod börjar löpa enligt sjuklönelagen. Enligt Försäkringskassans tillämpning och tolkning av regelverket anses ny anställning hos den egna arbetsgivaren bryta sjukperioden, vilket innebär att arbetsgivaren ska betala en ny sjuklöneperiod för en anställd som erbjuds ny anställning i företaget. För att stötta rehabiliteringsprocessen och möjligheterna att ta tillvara medarbetarens arbetsförmåga hos arbetsgivaren, bör sjukperioden fortsätta löpa för de sjukskrivna medarbetare som företaget i en rehabiliteringsprocess finner nya arbetsuppgifter för och där arbetstagaren är fortsatt sjukskriven helt eller delvis. Arbetsgivaren har redan betalat en hel sjuklöneperiod, varför sjukpenning i dessa fall bör fortsätta att betalas av Försäkringskassan.

SVENSKT NÄRINGSLIV

Peter Jeppsson